

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Снежана Христова Николова

относно дисертационен труд на тема „Педагогически стратегии към спортната активност на ученици със специални образователни потребности в масовото училище ” за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (*Специална педагогика*)

Докторант: Спиридон Петрос Паноргиас

Научен ръководител: проф. д-р Цанка Златева Попзлатева

Съответствие на процедурата с действащата нормативна уредба

Със заповед № РД 38-660/15.12.2023 г. на Ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски” съм определена за член на научно жури по процедурата за присъждане на ОНС „доктор” на Спиридон Петрос Паноргиас, редовен докторант по професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) с обучение на английски език. На първото заседание на научното жури, проведено на 05.01.2024 г. съм определена да изготвя становище.

Дисертационният труд е обсъден на заседание на катедра „Специална педагогика” и е насочен за откриване на процедура за защита.

Докторант Паноргиас е изпълнил дейностите заложи в индивидуалния план, издържал е всички изпити по задължителни и избираеми дисциплини и докторантски изпит по специалността. Отчислен е с право на защита. Представил е всички документи на електронен и хартиен носител, необходими за защитата на дисертационния си труд, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му и според Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийски университет „Св. Климент Охридски”. Приложени са три самостоятелни публикации.

Общо биографично представяне на кандидата

Спиридон Паноргиас е изучавал Физическо възпитание и спортни науки в Тракийски университет „Демокрит“ (Гърция). Придобил е магистърска степен по Физическа активност за специфични популации в периода 2001 – 2003 г. (Тесалийски

университет) и по Управление и организация на образователни институции в периода 2019 – 2021 г. (Международен гръцки университет – Солун, Гърция).

Има професионален опит в областта на специалното образование. Работи като спортен инструктор от септември 1999 г., а от септември 2002 г. работи като учител – специален педагог в училище за специални нужди.

В периода 2001 – 2022 г. завършва редица специализации и придобива сертификати в областта на специалната педагогика – лечение и обучение на деца с аутизъм и комуникативни затруднения (Т.Е.А.С.СН.); гръцки Брайл; жестомимичен език.

Актуалност на проблематиката на дисертационния труд

Избраната от Спиридон Паноргиас тема е с актуално звучене, тема към която има голям научен интерес и се провеждат интензивни изследвания, особено в последните години. От една страна се касае за работещи образователни стратегии в областта на спорта за ученици със специални потребности. От друга страна се поставят въпроси, свързани с парадигмата на приобщаващото образование – приемане, уважение и подкрепа на различието, необходимостта от съвместно обучение на ученици с различни възможности.

В този контекст, представената проблематика оценявам като интересна и дисертационна, с необходимата практическа насоченост, със заявка за реални приноси в подбора на иновативни обучителни стратегии и с амбицията за увеличаване на часовете по физическо възпитание в гръцките училища и за реализиране на принципите на приобщаващото образование.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд във формален план обхваща 204 компютърни страници, от които 178 страници са за основния текст, с включени 54 таблици и 38 графики. Приложени са 20 страници библиография с общо 187 източника на английски език и 1 на български език. Включено е 1 приложение – анкета към учителите, които преподават физическо възпитание в училище.

В съдържателно и количествено отношение представеният дисертационен труд отговаря на критериите за докторска дисертация. Изпълнени са изискванията за осъществено педагогическо изследване с теоретичен и експериментален характер.

В структурно отношение разработката се състои от въведение, теоретична

част (първа и втора глава), изследователска част (към която се отнасят и дискусиата и общите изводи), заключение, приноси, библиография и едно приложение.

Въведението насочва към амбицията на автора да бъдат представени образователните стратегии, които е необходимо да се прилагат за ученици със специални образователни потребности в часовете по физическо възпитание. Докторантът акцентира върху ползите от съвместно обучение в условията на приобщаващото образование за всички участници в образователния процес – учители, ученици с типично развитие, ученици със специални образователни потребности. Още тук се поставя въпросът относно подготовката на бъдещите учители по физическо възпитание, която да включва „Адаптирана физическа активност“ като задължителна дисциплина.

В *първа и втора глава* докторантът манифестира много добро познаване на проблема. Представена и компетентно е анализирана значителна по обем научна информация. Разгледани са въпроси, отнасящи се към физическото възпитание и спорта за ученици със специални образователни потребности и в съпоставителен план – как тези дейности се реализират в Гърция.

Отделено е място на Европейските политики в областта на приобщаващото образование и на спорта. Описано е институционализирането на специалното образование в Гърция. На тази основа е изведена ролята на физическото възпитание и са разгледани подробни програми за физическо възпитание.

Теоретичната част на дисертационния труд представлява солидна аргументация за експерименталното изследване. Добре би било да се посочат и анализират стойностни научни публикации по темата и на български автори.

Изследователската част на дисертационната разработка включва трета и четвърта глава, в които са представени методиката и анализът на резултатите.

Трета глава ориентира към същността на изследването. Целта, към която е насочена изследователската работа е свързана с проучване на образователни стратегии, които се използват или трябва да се използват в часовете по физическо възпитание и спорт за ученици със специални образователни потребности, обучаващи се интегрирано в приобщаваща среда. Целта е конкретизирана в три изследователски въпроса (научни предположения), които са обособени в три нулеви и три алтернативни хипотези. Очакването е да се установят нагласите на учителите по физическо възпитание и спорт по отношение на съпричастност, прилагане на съвместно обучение и стратегии, които се използват в обучението на ученици със

специални образователни потребности.

В експерименталното изследване са включени 100 учители по физическо възпитание и спорт.

Съобразно целта на изследването е подбран съответен инструментариум – анкета, състояща се от 30 въпроса, от които 28 със затворен отговор и 1 с отворен отговор, като един въпрос е от тип Ликерт и се състои от общо 13 подвъпроса.

Коректно е описана процедурата на изследване. За анализ на събраните данни е приложен SPSS v.25. Използвани са също честоти, проценти, средни стойности и стандартни отклонения. За верифициране на изследователските въпроси докторантът прилага Хи-квадрат и кръстосан анализ, както и теста на Крускал-Уолис.

Анализът и интерпретацията на получените резултати и последвалите на тази база общи изводи и заключения са направени в *четвърта глава*. Първичните данни са богато илюстрирани чрез съответните таблици и графики и предоставят обективна информация за извършеното от докторанта.

Използваните статистически методи дават възможност за достатъчно ниво на точност и достоверност на изводите. Чрез количествен и качествен анализ, убедително са показани нагласите на учителите по физическо възпитание относно обучението на ученици със специални образователни потребности в общообразователна среда.

Изводите по водещите хипотези произтичат от проведеното изследване.

Заключението е смислово обобщение на представените от докторанта констатации. Направените от докторант Паноргиас изводи водят до конкретни предложения (препоръки), отнасящи се до оптимизиране на съвместно обучение на ученици с типично развитие и ученици със специални образователни потребности, на методите на преподаване и на подготовката на бъдещите учители по физическо възпитание.

Научнотеоретични и практико-приложни приноси

Получените резултати от изследването могат да се обективизират в съответни научнотеоретични и практико-приложни приноси. Това спокойно може да бъде направено с оглед съдържанието и достойнствата на научната разработка. Приносите на дисертационния труд на Спиридон Паноргиас могат да се определят най-общо като теоретични – към научната теория по проблемите на спорта и обучението по физическо възпитание за ученици със специални образователни потребности и практико-приложни – на базата на получените резултати и направените изводи от

авторовата анкета към учители по физическо възпитание и спорт. По мое мнение, формулировката на посочените от докторанта приноси би могла да се прецизира (повечето звучат по-скоро като изводи). Докторантът е подхождал небрежно при формулирането на приносите – липсва необходимата яснота и конкретика.

Автореферат

Авторефератът отразява обобщено съдържанието на дисертационното изследване. Логически добре е структуриран и представя значимите моменти и основните резултати от проведеното изследване. Той надвишава максималните изисквания, тъй като в него присъстват библиографията и анкетата към учителите по физическо възпитание. Не са включени приносите, произтичащи от изследователската работа.

Публикации по темата на дисертацията (съдържание и изпълнение на наукометричните изисквания)

Трите публикации, съпровождащи дисертационната разработка са самостоятелни. Публикувани са в периода 2020 г. – 2022 г. в сборници от научно-практически конференции на Софийски университет „Св. Климент Охридски” и от международна конференция по управление на образователните институции. Напълно покриват наукометричните изисквания. Всички са по темата на дисертационния труд, посветени на образователните стратегии в спорта за ученици със специални образователни потребности.

Лични впечатления

Нямам лични впечатления.

Бележки, препоръки и въпроси

В теоретичната част са разгледани обстойно важни въпроси имащи отношение към темата на дисертацията. Вижда се, че някои от параграфите са твърде кратки, състоящи се само от 1-2 страници. Освен това, в първа и втора глава се преплитат параграфи разглеждащи както физическото възпитание и спорт за ученици със специални образователни потребности, така и характеристиката на тези занимания в Гърция. Според мен, структурирането и подреждането на тази информация не е осъществено по най-добрия начин.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докторант Спиридон Петрос Паноргиас е изпълнил задълженията си произтичащи от изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“, както и задълженията по съответния индивидуален учебен план на докторанта. Всички административни процедури са спазени.

Представеният за рецензиране дисертационен труд, разработен от докторант Паноргиас, е добре планиран, структуриран и завършен. На основата на достойнствата на предложения дисертационен труд, на коректно направения анализ, изводи и препоръки, на констатираните приноси, давам своята положителна оценка. Предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (*Специална педагогика*) на **Спиридон Петрос Паноргиас**.

04.03.2024 г.

гр. Шумен

проф. д-р Снежана Николова